

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 43. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm1444.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

I Dronning Elisabeths Tid var den engelske Bondes Stilling omtrent som den danskes ved Enevoldsmagtens Indførelse, men allerede *da* begyndte Herremændene at slaa Bøndergaarde sammen til store Sædegaarde, og efterhaanden forsvandt *da*, hvad jeg kalder Bondestanden eller Gaardmands-Klassen saa godt som overalt, det vil sige nedsank til Inderster og Daglejere, paa de faa nær, som blev Forpagtere og, naar Lykken vilde føje, Herremænd. Hermed, siger man, staar Agerdyrkingens forbavsende Fremskridt og det i Forhold stigende Udbytte i uadskillelig Sammenhæng; og skjønt det ikke er mig ganske klart, siger jeg dog: meget muligt, men Folket er derved skilt ved Landet, som er faldet i en Flok Herremænds Hænder, der hverken kan besidde det med Ret eller forsvare det i paakommende Tilfælde; Fattigdommen vil bestandig voxe og bringe Folket til Fortvivlelse. De véd nok, mine Herrer, at et af de store Tvistens-Æbler mellem Radikalerne eller Folkepartiet og de fornemme har alt en Stund været den hemmelige Stemning med Kugler, og de fornemme har ved den Lejlighed meget rigtig anmærket, at der var i det gamle Rom kun 6 Aar mellem den Lov, der indførte Stemningen med Kugler, og Jorddelings-Loven (*lex agraria*); men hvad de fornemme har glemt, er at anføre, hvordan sligt bedre i England end i Rom skal kunne forebygges.